

CODI ÈTIC INSTITUCIONAL Hospital Clínic de Barcelona

1.- Les normes de comportament ètic dels professionals de la sanitat i de les institucions venen prou especificades, no sols a la legislació vigent, sinó a diferents documents editats pel Departament de Salut (Carta dels drets i Deures dels Ciutadans de 2002, consideracions ètiques entorn de la informació sanitària de 2004, problemes ètics de l'emmagatzematge i la utilització de mostres biològiques de 2004, i altres), per l'Observatori de Bioètica i Dret de la Universitat de Barcelona, per altres institucions prestigioses (Institut Borja de Bioètica, Fundació Víctor Grífols i Lucas) i per els Col·legis Professionals (Codis de Deontologia). El present Codi Ètic Institucional ha estat elaborat pel Comitè d'Ètica Assistencial (CEA) sense ànim de ser exhaustiu i, per tant, de substituir cap dels anteriors documents, sinó de fer una declaració institucional basada en els punts més específics de l'atenció hospitalària. Un cop aprovat per la Direcció de l'hospital és donat a conèixer a tot el personal del Centre a través dels circuits habituals. Tanmateix, a l'oficina d'atenció a l'usuari està a la disposició dels clients que desitgen consultar-lo. Tots els treballadors de l'Hospital estan obligats a respectar aquest Codi i l'Hospital a crear les condicions per que així sigui, fer-ne seguiment del seu compliment i emprendre les mesures correctores quan se'n detectin desviacions. Els comandaments mèdics, d'infermeria i administratius són responsables de garantir el respecte als principis d'aquest Codi a les seves respectives àrees de gestió.

2.- Cap usuari de l'Hospital podrà ser discriminat en la seva atenció per raons ètniques, culturals, de gènere, condicions socioeconòmiques, orientació sexual o creences. En aquest sentit l'Hospital fa seu el document "Guia per el respecte a la pluralitat religiosa en l'àmbit hospitalari" publicat per la Generalitat de Catalunya a desembre de 2005. Tanmateix, el document revisat i actualitzat relatiu a l'actitud a prendre davant la negativa a rebre tractament elaborat pel CEA fa referència explícita a l'acollida dels Testimonis de Jehovà.

3.- L'assistència als malalts ha d'anar sempre presidida per una actitud de respecte a les persones. En aquest sentit, els professionals sanitaris venen obligats a actuar d'acord amb els codis deontològics de llurs col·legis professionals. Tot i així, pel que fa a l'assistència a l'Hospital, cal fer èmfasis en els següents punts:

3.1.- Els professionals mèdics, d'infermeria, administratius i tots en general hauran de presentar-se en el moment del seu primer contacte amb el malalt, indicant el seu nom i la seva missió en el cas concret. S'aconsella amb tractament de vostè.

3.2.- La informació al malalt ha de ser verídica i amb la profunditat que el malalt pugui i vulgui assumir, però sempre suficient per prendre decisions lliures i autònomes, tenint en compte que la informació per si mateixa no és un objectiu, sinó un mitjà per assolir la total comprensió de la situació per part de l'informat. Per tant, ha de ser entenedora, assossegada i reiterada tantes vegades com sigui necessari per assolir l'objectiu. Es recomana que el pacient estigui acompanyat per facilitar la comprensió de la informació rebuda, donada la menor implicació a la malaltia.

3.3.- La informació a les persones vinculades al pacient requereix autorització d'aquests. Tret d'aquestes persones, la informació a altres persones, col·legues o

institucions no es podrà fer sense l'autorització explícita del malalt o la dels seus representants si es dóna el cas.

3.4.- Els límits de la intimitat de tota persona sols pot fixar-los l'interessat. Per tant els professionals han de tenir cura de que, tret de l'exprés consentiment del pacient, persones alienes a l'acte assistencial hi accedeixin. Especial cura s'ha de tenir, doncs, en el cas d'habitacions de més d'un malalt. En aquest cas, a més a més de l'obligada separació visual (amb cortina), els professionals hauran de vetllar de no fer comentaris en veu alta, perceptibles pel company d'habitació, que puguin violar la intimitat del pacient. Sempre que, en exercici de les funcions docents, l'acte assistencial es faci en presència d'estudiants o aquests hi participin, s'haurà d'haver informat prèviament al malalt, tot i constatant que no hi manifesta oposició. El professional docent haurà de donar a conèixer als estudiants els seus deures pel que fa a la confidencialitat i al respecte a la intimitat del malalt.

3.5.- A les presentacions públiques de casos clínics, especialment a les sessions clíniques, no ha de figurar cap dada que permeti la identificació del pacient.

3.6.- Tots els treballadors de l'Hospital que, per raó del seu lloc de treball, tinguin accés a dades dels pacients estan subjectes al deure del secret professional. El respecte a la confidencialitat de les dades i a l'ús de la documentació clínica estan desenvolupats al document "*Guia per a l'ús de la Documentació Clínica*". Els treballadors de l'Hospital s'abstindran d'accedir a la informació dels pacients per finalitats diferents a les que han motivat la recollida de les dades, és a dir, assistència, docència o recerca.

3.7.- En cada cas, l'equip assistencial haurà de tenir clarament assignades les tasques per a proporcionar al malalt atenció a totes les seves necessitats d'ordre físic, psíquic, social i espiritual, relacionades o no directament amb el motiu de la seva hospitalització i en qualsevol moment de l'evolució de la seva malaltia. En situacions de malaltia avançada incurable, s'utilitzarà, si s'escau, el circuit d'UFISS per decidir el millor tractament i la millor ubicació pel malalt.

3.8.- Cap treballador de l'Hospital podrà aprofitar el seu lloc de treball per fer proselitisme ideològic o religiós envers els seus malalts.

3.9.- L'Hospital propugna entre els seus professionals el màxim respecte al dret del malalt a decidir lliurement sobre els procediments diagnòstics o terapèutics que se li proposin (principi d'autonomia). En aquest sentit, vetllarà pel correcte compliment de la normativa sobre el consentiment informat i pel respecte a les voluntats anticipades establertes al document corresponent.

4.- Actuacions respecte a la publicitat, comercialització, pràctiques competitives i procediments econòmics-financers.

4.1.- En les seves relacions amb els mitjans de comunicació, els professionals de l'Hospital, sigui participant a espais divulgatius, sigui com a protagonistes de notícies relacionades amb la salut, tindran cura de donar informació verídica, mesurada, discreta, prudent i entenedora, lluny de qualsevol actitud publicitària i tenint cura de no fomentar falses expectatives. En qualsevol cas, quan un professional de l'Hospital, en funció del seu lloc de treball, hagi de tenir alguna relació amb els mitjans de comunicació, ha de fer-ho saber amb anticipació al Servei de Comunicació i Relacions Externes, el qual consultarà amb Direcció Mèdica la pertinència de l'esmentada presència mediàtica.

4.2.- Al nostre model sanitari conviuen dos fonts de finançament, pública i privada, sovint assistencialment cobertes pels mateixos professionals a horaris diferents. En cap cas els professionals de l'Hospital promouran el traspàs de pacients del sistema públic a la seva consulta privada ni, a la inversa, el traspàs de pacients privats al sistema públic, tot i que en funció de les condicions de la malaltia (complexitat del cas que implica ser portat multidisciplinàriament per diferents especialistes) o del pacient (problemes econòmics), de vegades és preferible passar el pacient al sistema públic. Pel que fa a les prestacions privades dins de la mateixa institució (Barnaclínic), l'Hospital i els seus professionals es comprometen a que la coexistència d'activitat privada i pública en qualsevol dependència del centre mai derivarà en cap mena de discriminació pels malalts i els seus acompanyants en funció de l'àmbit públic o privat de la prestació sanitària a que s'hagin acollit.

4.3.- Els recursos per sanitat són limitats i sempre inferiors a la demanda. En la seva presa de decisions clíniques, els professionals de l'Hospital hauran de valorar el cost econòmic de les mateixes, optant pels procediments o indicacions que, a igualtat d'eficàcia, afavoreixin tant el principi universal de la distribució equitativa dels recursos, com la sostenibilitat de l'economia de la Institució.

4.4.- L'Hospital i els seus professionals es comprometen a oferir als malalts la millor alternativa diagnòstica o terapèutica d'eficiència demostrada, per damunt d'interessos personals del professional o de la pròpia institució. Tanmateix, quan l'alternativa no estigui disponible en el mateix centre s'oferirà aquesta informació al malalt.

4.5.- Davant d'un *conflicte d'interessos* -situació en la que un interès secundari i personal, econòmic, ideològic o professional (no forçosament il·legítim) pot avantposar-se a un interès primari (benefici pel malalt, rigor científic), condicionant el judici presumptament independent del professional. En aquest cas el professional proposarà traspasar la responsabilitat del cas a un altre professional, fen-t'ho constar a la història clínica.

5.- Relacions personals

5.1.- Les relacions entre els treballadors del Hospital s'establiran sobre la base de la professionalitat, el respecte mutu, la cooperació i la confiança entre persones i estaments, amb independència de qualsevol consideració jeràrquica.

5.2.- En cap cas les diferències de criteri entre professionals han de causar desorientació o perplexitat al pacient, ni desprestigi d'un professional o de la institució, el que derivaria en perjudici del malalt i del seu tractament. Els professionals s'abstindran doncs de fer manifestacions públiques pejoratives de l'opinió d'altres companys.

5.3.- Els treballadors de l'Hospital es comprometen a assumir les funcions pròpies de cada lloc de treball en funció dels objectius generals de la Institució en assistència, docència i recerca. La Institució s'obliga a facilitar els mitjans i l'organització necessaris per l'assumpció de les citades funcions.

5.4.- Els treballadors de l'Hospital es comprometen a mantenir el nivell de competència adequat al seu lloc de treball i l'Hospital a facilitar-ho mitjançant programes de detecció de necessitats i la implementació de les accions formatives pertinents.

5.5.- L'Hospital es compromet a seguir escrupolosament les legislacions i normatives d'índole laboral que regulen les relacions de qualsevol treballador amb l'empresa en la que dona els seus serveis. Més enllà d'allò establert per la llei, l'Hospital s'obliga a desenvolupar les polítiques internes necessàries per procurar la bona integració del treballador en el centre i la seva identificació amb les missions i valors institucionals, tot facilitant la seva realització com a professional i com a persona en el desenvolupament de les tasques pròpies de cada lloc de treball i que el compromís i confiança mútua dominin aquesta relació.

6.- Relacions amb la societat

6.1.- L'Hospital i els seus professionals es comprometen a procurar la millora permanent de la qualitat assistencial i a establir els mecanismes adequats per assegurar la continuïtat assistencial dels seus malalts, tant dintre com fora del propi centre.

6.2.- L'Hospital i els seus professionals es comprometen a exercir la funció docent que com a Hospital Universitari i acreditat li és encomanada, en el pregrau, postgrau i formació especialitzada i continuada, amb l'objectiu d'aconseguir una millora permanent en aquesta funció.

6.3.- L'Hospital i els seus professionals es comprometen a desenvolupar i mantenir l'activitat de recerca que, per les seves condicions d'Hospital Universitari de referència, li correspon, amb l'objectiu de fer aportacions al coneixement científic i al progrés de les ciències de la salut.

6.4.- L'Hospital es compromet a tenir en compte els Plans de Salut establerts per l'autoritat sanitària i les necessitats de la seva població de referència alhora de planificar i desenvolupar els seus programes, i a fer una assignació interna equitativa de recursos per tal que aquestes polítiques es puguin fer efectives.

6.5.- Pel bé dels seus malalts i com a expressió de corresponsabilització en la sostenibilitat del sistema sanitari, l'Hospital vetllarà perquè l'eficiència i la qualitat siguin els factors determinants de tota l'activitat que es faci en el seu si.

7.- Els Comitès Ètics

7.1.- L'Hospital disposa d'un Comitè d'Ètica Assistencial (CEA) a disposició dels professionals, on poden dirigir les seves consultes sobre casos concrets, situacions clíniques habituals i protocols assistencials que necessitin un anàlisi o unes recomanacions d'ordre ètic, i que pot ser també consultat pels malalts o els seus familiars a través del Servei d'Atenció al Client. L'Hospital i els membres del CEA es comprometen a establir els mecanismes perquè les consultes puguin ser evacuades de forma àgil, en funció de la urgència del cas.

7.2.- L'Hospital disposa d'un Comitè Ètic d'Investigació Clínica (CEIC), d'acord amb la normativa vigent pel que fa a la seva composició i funcionament. Tots els professionals de l'Hospital estan obligats a sotmetre al CEIC qualsevol projecte d'investigació, i a no iniciar-lo sense la preceptiva aprovació de l'esmentat Comitè.